

1. Aba, Belsőbáránd, Bolondvár

(Fejér megye) Kö

A részletes jelentést lásd a 111. oldalon.

NOVÁKI GYULA–TEREI GYÖRGY

2. Adony, Vöröskereszti-dűlő

(Fejér megye) B, Rő, Ű

2001. március 5. és június 12. között a fenti lelőhelyen (0451/6 és 1256/1, 2 hrsz.) az Intercisa Múzeum kábelfektetést megelőző feltárást végzett.

Az egy méter széles kutatóárokka kb. 870 méter hosszúságban tártuk fel Vetus Salina polgári településének részletét. Az ásatás során 67 objektum került elő, zömmel szemetes gödrök és kisebb-nagyobb árokszakaszok. Előbbiek közül kiemelkedik a 14. objektum, melyből a gazdag kerámiaanyag és számos bronztárgy töredéke mellett aranyozott bronz hajtű, ezüstlemez-kék, csontfésű került elő. A házmaradványok között volt egy, melynek viszonylag jó állapotban megmaradt a vízvezető-rendszere, a közelében lévő szemégtöredékben illetve törmelékrétegben talált kőoszlop és tubus pedig arra utal, hogy az épület egy része padlófűtéses lehetett. Előkerült egy kavicsos agyagból épített út is, melyen jól meg lehetett figyelni a szekérek által vágott árkokat. Említésre méltó egy fürdőmedence, melyre idő hiányában nem tudtunk teljesen rábontani, így csak a nyugati oldal szélességét ismerjük (212 cm). A medence alján nagyon jó állapotban megmaradt a terrazzo. A medence feltehetően a Pongrácz Zsuzsanna által 1997-ben megtalált házhoz tartozott, amelynek falai ezúttal is előkerültek. A kutatóárok érintette a Barkóczy László és Bónis Éva által 1949–1950-ben megásott castellumnak a 6-os számú főút Ny-i oldalára átnyúló árokrendszerét is. A kerámiaanyagban leginkább a terra sigillata dominált, találtunk két nagyobb amphoratöredéket, faltenbechertöredékeket, mécseseket.

A telepjelenségek között három K-Ny tájolású római sír került elő, melyeket állatfejes karperec és hagymafejes illetve aláhajtott lábú fibulák datálnak a késő római korra.

A római település É-i peremén egy zsugorított sír került elő, melyet három edénye a nagyrévi kultúra időszakára keltez. Még északabbra hat, melléklet nélküli, talán újkori sírt találtunk, melyek tájolásában igen nagy eltérések voltak.

BUZA ANDREA

3. Aggtelek, Baradla-barlang

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, B, V

Az Aggteleki Nemzeti Park bejelentése nyomán 2001. február 3-án azonnali helyszíni szemlét tartottam a Baradla-barlangban.

A bejelentett Róka-ág ezen részét évek óta raktárnak használják, ahol különböző kőelemeket tárolnak el-

sősorban. Egy kőelemekből álló járdaszakasz mentén kb. 150 cm átmérőjű, vörös, átégett agyagrész látható szabadon. Az agyagtapasztás egyértelműen folytatódik a kb. 4–5 cm vastagságú, még meglévő réteg alatt. A tapasztást megvizsgálva egy tüzelőhely vagy kemence egyik sarka került elő. A szemle során csak kevés cserép került elő, késő bronzkori és bükki vegyesen.

A tüzelőhely maradványai egyértelműen veszélyeztetettek, fel kell tární a területet. A kőraktár más részeit megvizsgálva 4–5 m-es körzeten belül máshol is fel lehet fedezni más foltokat, de ezek adódhatnak a cseppkőtörmelék rétegződéséből is, ahogyan ez a sziklafal mellett egyértelműen látható.

Március 17–18-án a leletmentő feltárást megtörtént. A körülmények meglehetősen rosszak voltak, mind a világítás nehézsége, mind a teljesen nedves talaj megnehezítette a dolgunkat.

Egy 110×150 cm-es részen bontottunk rá a felszínen is látható objektumra 20 cm-es mélységben. Eleinte kevert bronz-, vaskori és bükki cserepek kerültek elő. Hamar láthatóvá vált, hogy egy többszörösen megújított tűzhelyről van szó: 6–7 faszenes réteg különíthető el nagy biztonsággal. Kb. 20 cm-es mélységben egy steril bükki réteget találtunk.

Mivel látható, hogy az objektum jellege és a leletek állapota miatt különösebb meglepetésre nem lehet számítani, így a teljes feltárást helyett sokkal értékesebb lenne a bolygatatlan bükki réteg megőrzése a későbbi kutatás, kontroll számára. Ezért a feltárt részt kitisztítva, dokumentálva geofóliával leborítottuk, és beton elemeket helyeztünk el a szélén.

REZI KATÓ GÁBOR

4. Algyő, Elbontott barakktábor

(Csongrád megye) Szk, Ű

A részletes jelentést lásd a 63. oldalon.

BENDE LÍVIA

5. Algyő határa

(Csongrád megye) Sza, Á, Kk, Ű

2001. március 20. és október 30. között végeztük el az M43 autópálya nyomvonalának 3–35. km közötti szakaszának terepbejárását. A kutatási területet a megbízóval (Nemzeti Autópálya Rt.) egyetértésben 200 m széles sávban határoztuk meg, nem tekintettük feladatunknak a lelőhelyek teljes nagyságának meghatározását.

A 4413. sz. országút mentén fekvő Boldizsár-tanya, és az Algyői Rákóczi TSZ-hez vezető kövesút mentén, attól kb. 100 méterre húzódó dombháton Árpád-kori település nyomait találtuk (1. lh.). Algyő déli határában a Keleti út és a tervezett M43 nyomvonal bal oldalán, egy környezetéből alig kiemelkedő dombháton szarmata és középkori; a Pörös-ér enyhe partján, a Ciroktanyától keletre szarmata és újkori; az F4 jelű úttól nyugatra, a 666. sz. olajkút környékén késő középkori; a Dé-